

**Обща информация за българското участие в операцията на
Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан
/ISAF/ и в операцията на НАТО за подготовка, съветване и
подпомагане на силите за сигурност в Афганистан „Решителна
подкрепа“**

Мисията на ISAF в Афганистан е в отговор на терористичните атаки, извършени срещу САЩ на 11 септември 2001 г., когато започва формирането на широка международна коалиция за противодействие срещу заплахите на тероризма.

Отчитайки своята съпричастност и солидарност с международните усилия в тази насока и в съответствие с Резолюция 1386 от 20 декември 2001 г. на Съвета за сигурност на ООН, страната ни се включи към Меморандума за разбирателство за формиране на Международни сили за поддържане на сигурността (ISAF) в Афганистан, подписан на 10 януари 2002 г. в Лондон.

Народното събрание на Република България гласува решение за участие на български контингент в състава на ISAF и на 21 януари 2002 г. Министерски съвет определи подразделение от Българската армия за участие в ISAF. На 16 февруари 2002 г. беше сформирани първият български контингент за операцията в Афганистан - за санитарна обработка, състоящ се от 32 български военнослужещи. Той беше разположен в района на британския контингент на 10 км. от Кабул, където беше развърнат банно-перален комплекс.

Поради изменение на обстановката в района на мисията задачите, изпълнявани от контингента, бяха изчерпани. По предложение на Министерски съвет на Република България, с решение от 29 юли 2003 г., Народното събрание прекрати участието му и разреши участието на механизирани взводи в ISAF и инструктори за обучение на Афганистанската армия. През 2007 година страната ни постепенно увеличи участието си с изпращането на още две роти – едната в състава на Италианската бойна група в Кабул и другата за охраната на вътрешния периметър на летище Кандахар, както и на специалисти за изпълнение на специфични задачи (ръководство на въздушното движение (РВД) на летище Кабул, инструктори, разузнавателни групи, взвод „Военна полиция“ и др.).

През месец ноември 2009 г., в рамките на процеса на предаване на отговорността за сигурността в столицата от ISAF на Афганистанските сили за сигурност, механизиранията ни рота, действала от 2007 г. и охранителният взвод, бяха изтеглени от зоната на операция. За сметка на това през 2009 г. българска рота пое охраната на външния периметър на летище Кабул.

В началото на 2009 г. страната ни изпрати в Кандахар Група за обучение и връзка с Афганистанската национална армия, а през 2011 г. още три такива групи (2 в Кабул и 1 в Кандахар) и Екип старши съветници. Република България активно се ангажира и с предоставяне на медицински екипи за операцията, като през 2004 г. изпрати в Кабул първият хирургичен екип, който да работи в Испанската полева болница, а в последствие разшири участието на българските медици с хирургични екипи в Херат и Кандахар.

През септември 2012 г., четирите Групи за обучение и връзка с Афганистанската национална армия бяха трансформирани в Екипи съветници.

В операцията на НАТО ISAF в Афганистан участваха 50 държави, общата численост на военнослужещите възлизаше на около 130 000 души.

Командването и управлението се осъществяваше от:

Щаб на силите (ISAF) - Кабул;

Обединено съвместно командване на ISAF – Кабул;

Шест регионални командвания - „Столица“, „Изток“, „Запад“, „Север“, „Юг“ и „Югозапад“;

командване на летище Кабул и Кандахар.

На територията на страната бяха развърнати и 28 екипа за възстановяване на провинцията, както и оперативни групи за обучение и връзки с Афганистанската национална армия.

Освен силите на НАТО, от края на 2001 година, САЩ провежда отделна операция под условното наименование „Трайна свобода“ с коалиционен контингент от около 25 000 военнослужещи.

В изпълнение на решенията от Срещата на върха през месец май 2012 г. в Чикаго, започна трансформация на участието на международните сили в Афганистан с преместване на фокуса от типично бойните операции. Процесът включваше предаването на отговорността по сигурността в страната от Международните коалиционни сили на Афганистанските сили за сигурност, като след 2014 година, НАТО се ангажира със съветнически функции, обучение и тренировка на Афганистанските сили за сигурност.

Следвайки процесите по трансформацията на операцията, през 2011 година в Министерство на отбраната бе изготвена военна оценка с анализ и препоръки за нашето участие в операцията. В резултат на това в края на същата година, правителството прие „Стратегия за трансформиране на

участието на въоръжените сили на Република България в операцията на ръководените от НАТО международни сили за поддържане на сигурността в Афганистан“, която очертава рамката на трансформиране на българския контингент.

Стратегическата рамка включва два периода – до 2014 г., и след това.

Първият период - от 2012 г. до 2014 г. обхваща поетапното трансформиране на участието ни в Афганистан на три етапа:

(а) Първи етап – прекратяване на участието на българските медицински екипи в Херат – до края на 2012 г. (м. ноември - м. декември 2012 г.) намаляване с около 2 % на числеността, отнесено към общия брой на личния състав на българския контингент през 2011 г.

(б) Втори етап – прекратяване на участието на рота за действие в зоната за отбрана на летище Кабул – в началото на 2013 г. намаляване с около 30 % на числеността, отнесено към общия брой на личния състав на българския контингент през 2011 г.

(в) Трети етап – прекратяване на участието на рота за охрана на вътрешната зона на летище Кандахар – до края на 2014 г. намаляване с около 78 % на числеността, отнесено към общия брой на личния състав на българския контингент през 2011 г.

Вторият период, след 2014 г., обхваща участие в обучението и подготовката на Афганистанските сили за сигурност.

От 2002 г. до декември 2014 г. в операцията на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (ISAF) участват 27 български военни контингента (включително 17 пехотни роти в Кандахар), с общ числен състав 9 184 военнослужещи.

Българските военнослужещи изпълняваха задачи във всички основни дейности на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан по налагане и поддържане на мира в страната, подготовка на Афганистанските национални сили за сигурност (АНСС), лечение на местното население и обучение на афганистански медицински специалисти. Българските роти изпълняваха ключови задачи по охрана на стратегическите входно-изходни пунктове на летищата в Кабул и Кандахар, а оперативните групи и екипите от съветници участваха и ще продължават да участват активно в подготовката на Афганистанската национална армия (АНА).

Оценките, давани от коалиционните съюзници и афганистанските партньори, за представянето на българските формирования са изключително високи и показват, че българските военнослужещи успешно се справят със задълженията си и допринасят за повишаване на сигурността в Афганистан и в света.

Мисията на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане на силите за сигурност в Афганистан “Решителна подкрепа”

На 20 ноември 2013 г. с решение на Министерски съвет България потвърди участието си в международната мисия на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане на силите за сигурност в Афганистан „Решителна подкрепа“.

Тя беше фокусирана върху подготовката, подпомагането и предоставянето на екипи от съветници за афганистанските държавни институции и националните сили за сигурност във взаимодействие с афганистанското правителство, партньорите и другите международни организации, ангажирани в региона. Участието ни в мисията съответстваше на отговорностите на България като член на НАТО и беше в пълно съответствие с приетата Стратегия за трансформиране на участието на въоръжените сили на България в ръководените от НАТО Международни сили за поддържане на сигурността в Афганистан.

В мисията „Решителна подкрепа“ на НАТО в Афганистан българските военни контингенти участваха от ноември 2014 г. до 23 юни 2021 г. Основните задачи на контингентите бяха свързани с охраната на вътрешния периметър на летище Кандахар; проверка и контрол на трафика на хора и товарни автомобили; тренировка, обучение и подпомагане на формирования от Афганистанските сили за сигурност; денонощна охрана на част от вътрешния периметър на база „Летище Баграм“, както и носенето на ежедневни денонощни дежурства в командния и в базовия оперативен център.

На 15 април 2021 г. на извънредно заседание на Министерския съвет беше взето решение за прекратяване на участието на формирования от Въоръжените сили на Република България в международната мисия на НАТО за подготовка, съветване и подпомагане в Афганистан „Решителна подкрепа“. То беше взето в контекста на решението на съюзниците за постепенното изтегляне от 1 май 2021 г. на контингентите в мисията, прието

на извънредната среща на министрите на външните работи и на отбраната на страните-членки на НАТО на 14 април 2021 г.

През изминалите близо 20 години в операцията на Международните сили за поддържане на сигурността в Афганистан (ISAF) и в мисията на НАТО „Решителна подкрепа“ участват 42 български военни контингента с обща численост 11 200 военнослужещи.